

$$\begin{aligned} \text{Ú 3/99} \quad U_{001} &= 4,5 \text{ V} \\ R_{i1} &= 1,5 \, \Omega \\ U_{22} &= 3 \text{ V} \\ R_{i2} &= 0,3 \, \Omega \\ R &= ? \end{aligned}$$

$$I = I_1 + I_2 \quad \begin{matrix} I_2 = I_1 \\ I_1 = I_2 \end{matrix}$$

$$U_{21} - U_{22} = R_{i1} \cdot I_1 - R_{i2} \cdot I_2$$

$$U_{22} = R_{i2} I_2 + R I$$

$$\begin{aligned} I &= 2 \cdot I_1 \\ U_{21} - U_{22} &= R_{i1} I_1 - R_{i2} I_1 \\ U_{22} &= R_{i2} \cdot I_1 + R \cdot I \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} I &= 2 I_1 \\ 1,5 &= 1,5 \cdot I_1 - 0,3 I_1 \\ 3 &= 0,3 \cdot I_1 + R \cdot I \end{aligned}$$

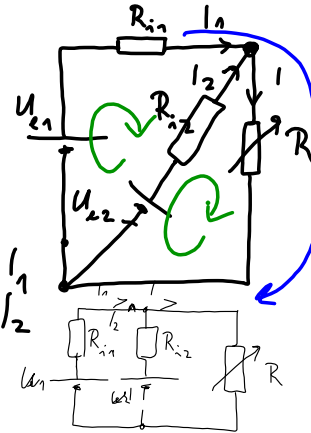
$$\begin{aligned} 1,5 &= 1,2 I_1 \Rightarrow I_1 = \frac{1,5}{1,2} = 1,25 \text{ A} \\ 3 &= 0,3 I_1 + R \cdot 2 I_1 \end{aligned}$$

$$3 = 0,375 + 2,5 R$$

$$R = \frac{2,625}{2,5} = \underline{\underline{1,05 \, \Omega}}$$

Aby oba zdroje dodávaly stejný proud,
musíme hodnotu odporu nastavit na
hodnotu $1,05 \, \Omega$.

17.1. 2019
gušti prověrka K.Z.

miri - ovesvami
rolorodici IV
rossireni (ritinonou modru)

Půlrovodiče - jsou látky, jejich vodivost
a izolace v závislosti teploty a
obsluh - neplata
- záření (světlo)
- el. proud
- el. napětí

půlrovodiče mají svůj měrný el. odpor
mezi hodnotami $10^{-2} \Omega \cdot m$ (horší vodiče)
až $10^9 \Omega \cdot m$ (izolanty)

ρ = (měr. el. odpor
vodiče $10^{-6} \Omega \cdot m$ (Ag) ... NaCl $10^{-2} \Omega \cdot m$
izolanty 10^6 (... 10^{12})

poznámka - funkce transistoru jako polovodičové součástky, která funguje jako zesilovač el. proudu nebo jako elektricky ovládaný vypínač.

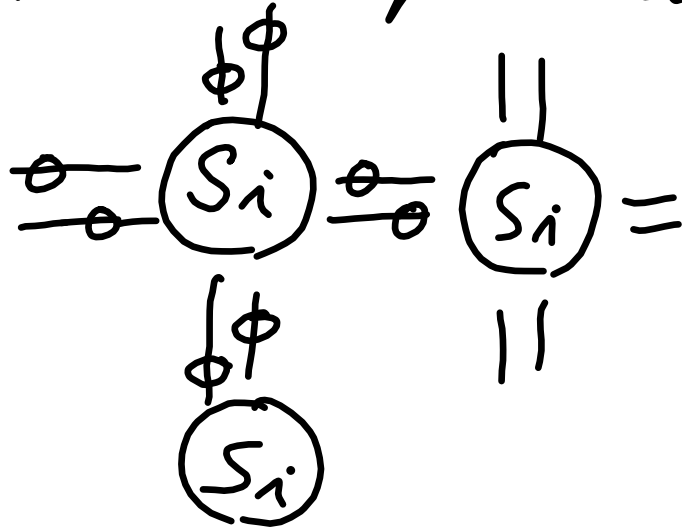
poznámka - metoda integrace transistorů umožnila vznik integrovaných obvodů; mikroprocesorů počítačů (obsahují stovky milionů transistorů, které se přepínají s frekvencí několika GHz (1 GHz - 1 000 000 000 přepnutí za sekundu). Tento výkon neustále roste...

Elektrický proud v polovodičích

je realizován pohybem elektronů
a děr.

děra - prázdni místo po elektronu

Vlastní polovodič - např. křemík
(čistý křemík)

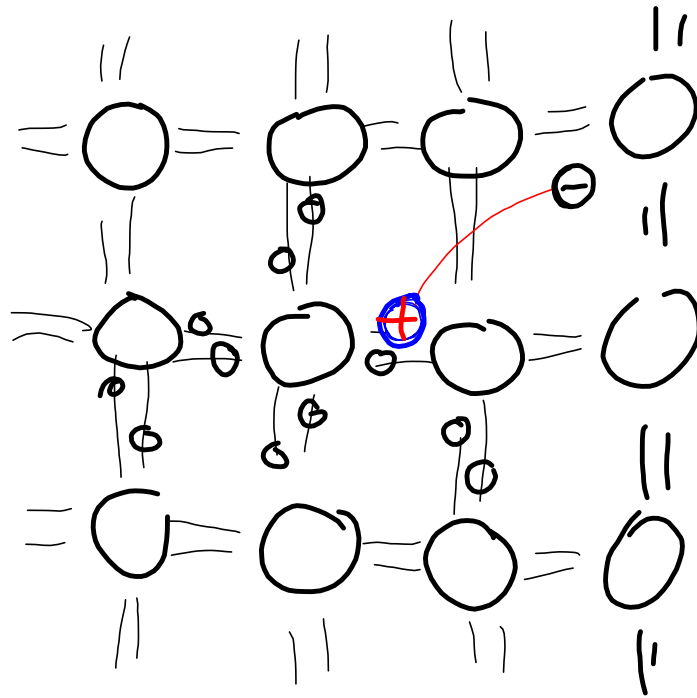

Polovodičový krystal křemík nemá volné nosiče náboje (je nevodivý)

(např.) zvýšením teploty dojde k uvolnění elektronů a vznik generace

- vznikne pár elektron (-) díra (+)

vodičství pár elektron - díra,
se mohou v polovodiči volně pohybovat - polovodič se stává vodičem

Takaj polovodič by mohl fungovať jako
odpor závislý na teplotě - termistor

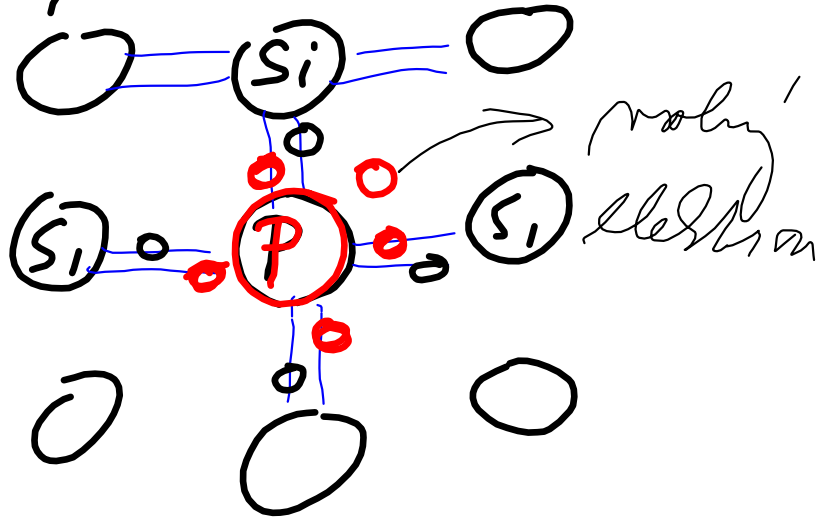

Nečistí polovodič (příměsoví)

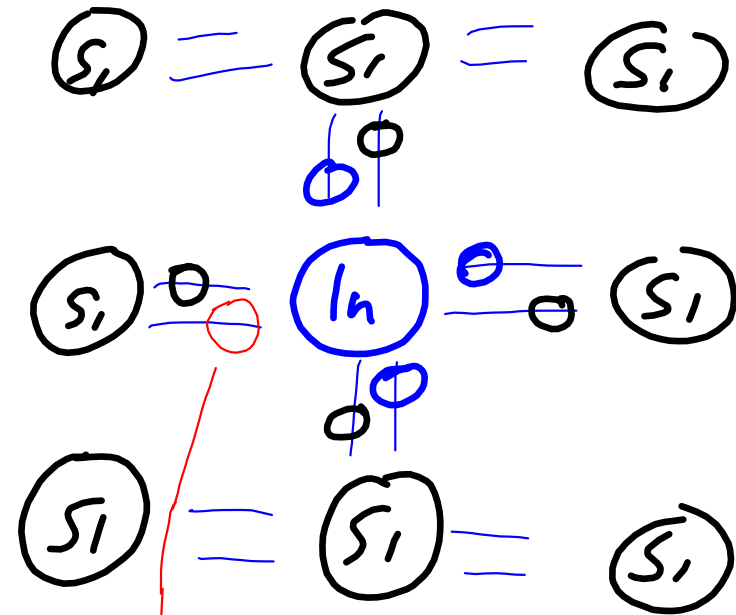
- obsahují příměs, která může
vytvářet nadbytek elektronů nebo
vytvářet nadbytek děr.

polovodič typu N
 (negativní) elektrická
 vodivost

polovodič typu P
 (pozitivní) elektrická
 vodivost

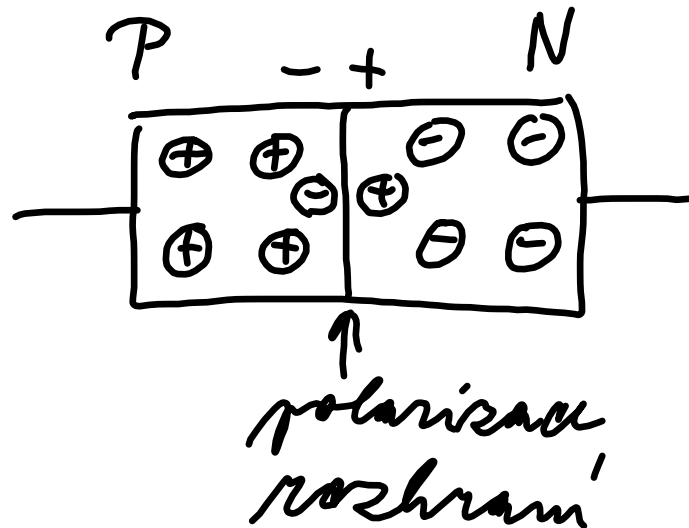

mezery místo "

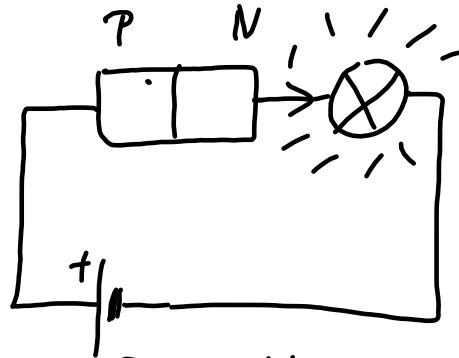
Polovodičovi součástky

- kromistor

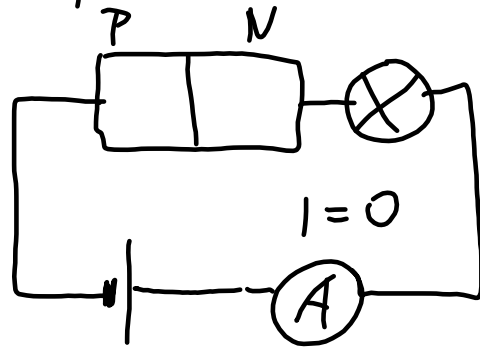
- Dioda je tvořena P-N přechodem

P-N přechod je nerovinný,
ale jeho rozdílnost
se dá ovládat
vnějším napětím.
- diodový jev

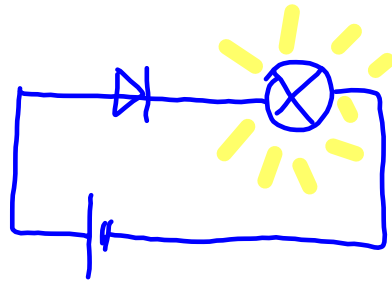
- PPP připojení Plus
 odboji na polovodič P
 proud Protéká

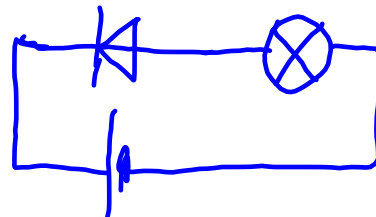
při opačné polaritě
 odboji proud neprotéká

- dioda propouští proud
 jen jedním směrem

- funguje jako směro-
 vací (střed. proudu)

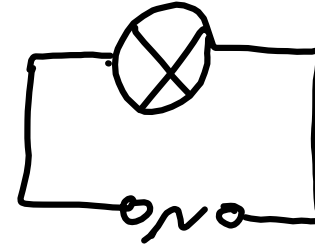
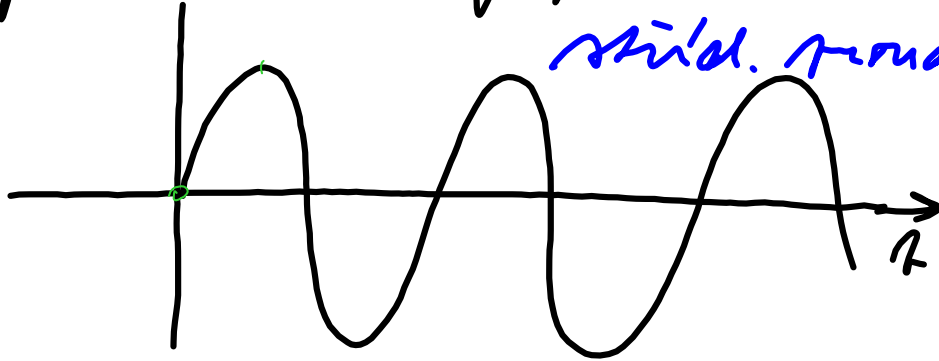

... dioda v propustném
 směru

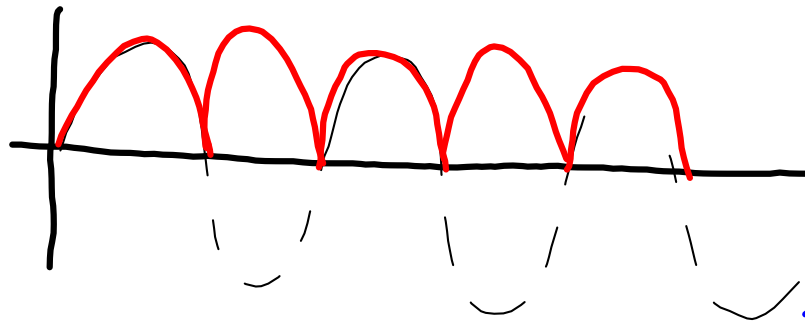
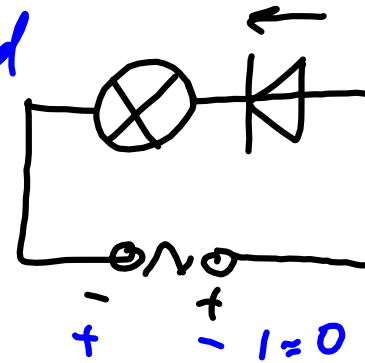
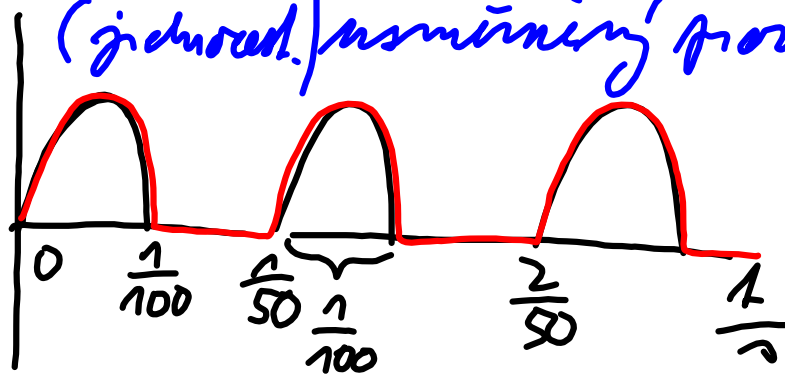

... dioda v závěrném
 směru

poz. časov' preibih stid. proudu
stid. proudu

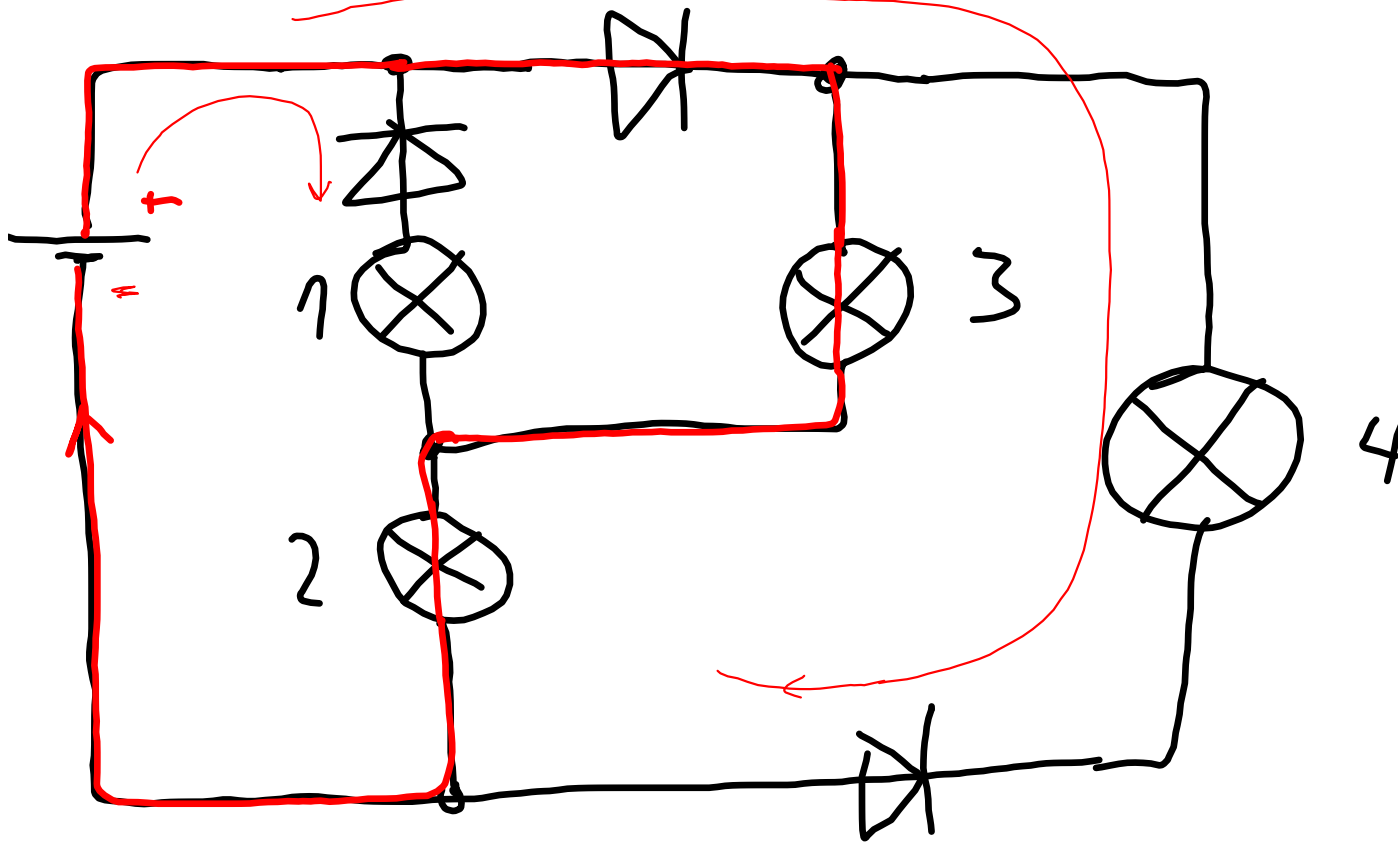

(jednos. / nasmerny' proudu)

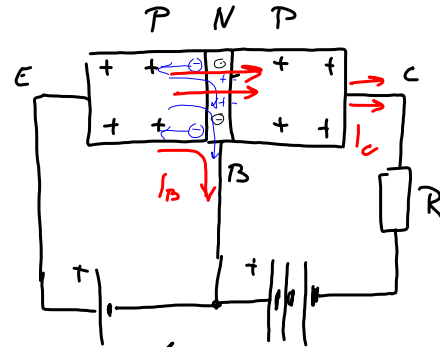
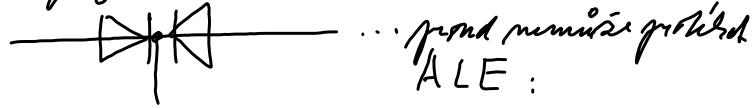

dvocestni,
nasmerny'
stid. proudu

Которые лампы будут гореть?

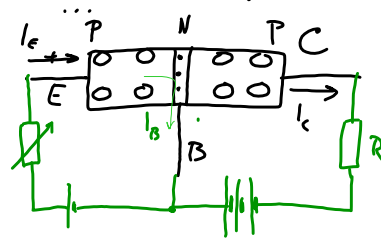
Transistor - je spojení dvou P-N přechodů
 "zapojeními "před sebou"

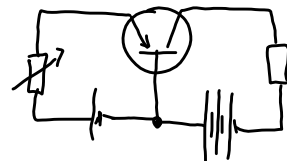
malým napětím
 mezi B-E (0,6-0,7V)
 lze ovládat velký
 emitorový proud

C ... kolektor
 B ... báze
 E ... emitor

Transistorový

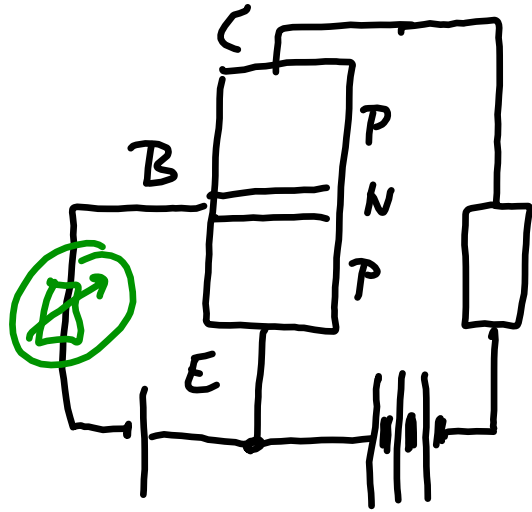

E-B ... propustí směr
 díky jsou stlačování
 přechodem B-C
 vzniká emitorový
 proud
 - dáva podmíněk ke
 vzniku (velkého)
 kolektorového proudu

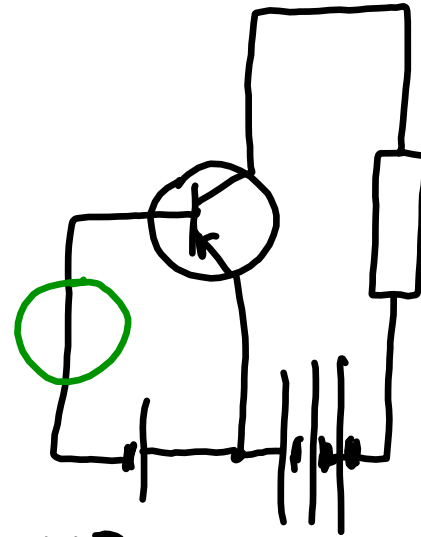
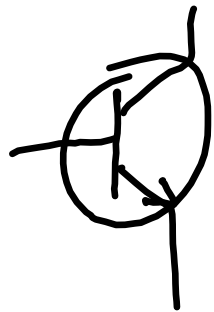

(zapojení se zapl. bázi)

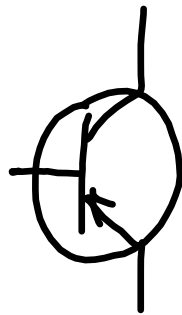
(poznaj se spol. amitorum)

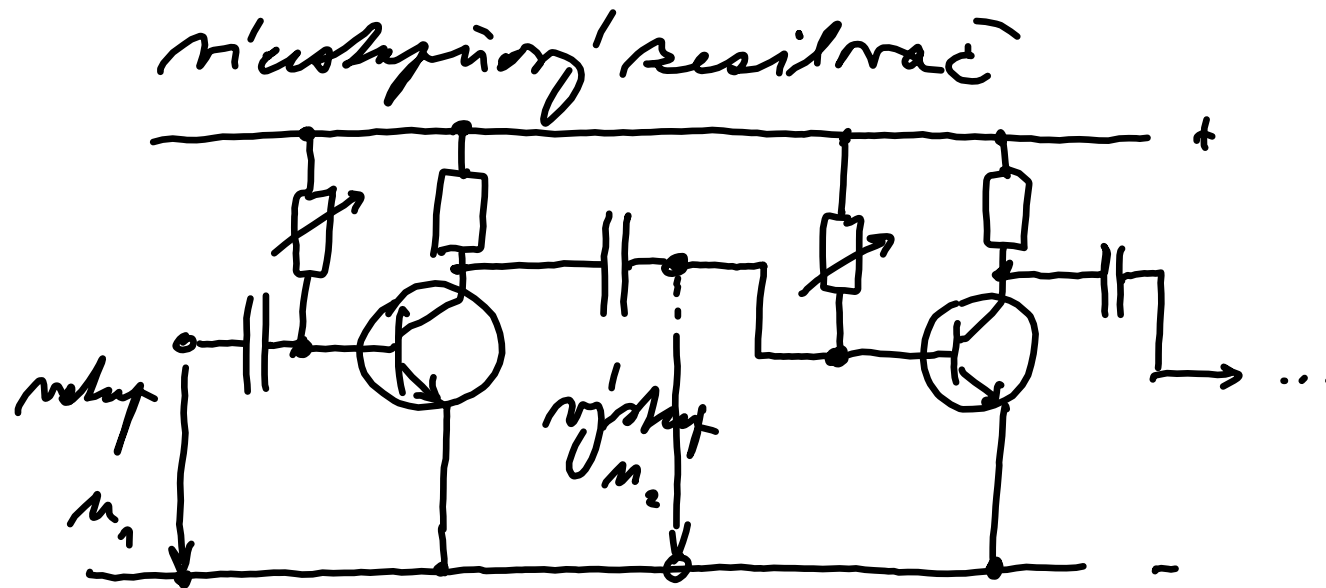
pozn. N-P-N

PNP

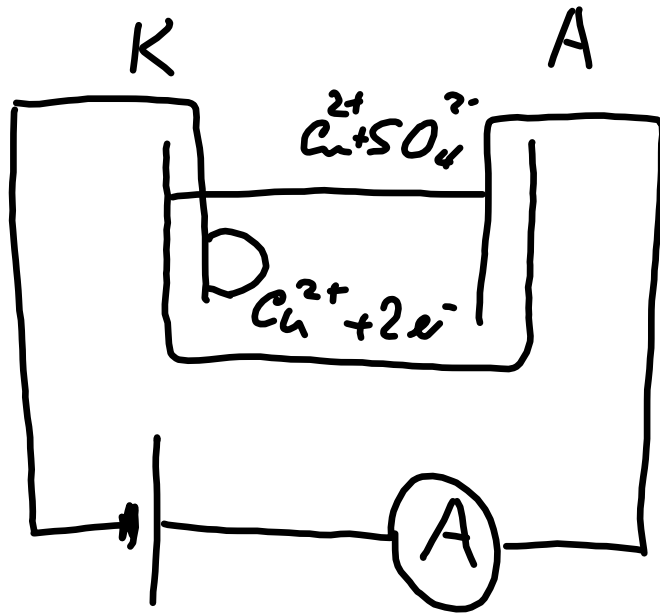
prondoj' zesilovaci' cirkuitu $\beta = \frac{\Delta I_c}{\Delta I_B}$

il. proud v baz.

Faradayov zákon elektrolýzy

$$m_{\text{Cu}} \sim \Delta t$$

hmotnost vyloze.
miedi

$$\sim I$$

$$m_{\text{Cu}} = A \cdot I \cdot \Delta t$$

$$m = A \cdot Q$$

$$\frac{m}{Q} = A \quad (\text{konstanta})$$

A ... elektrochemický ekvivalent

1. Farad. zákon

$$m = A \cdot Q$$

11. Farad. zákon elektrolýzy

Určete množství proudu vyvolávající při elektrolýze
 kyslíka měďný iont chemicky divalentní

$$A = \frac{m}{Q} = \frac{m_0}{\nu \cdot N} = \frac{N \cdot m_0}{N_A \cdot \nu \cdot N} = \frac{M_m}{\nu \cdot F}$$

$$F = N_A \cdot e = 6,022 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1} \cdot 1,602 \cdot 10^{-19} \text{ C}$$

$$F = 9,64870 \cdot 10^4 \text{ C} \cdot \text{mol}^{-1} (= 9,6 \cdot 10^4 \text{ C} \cdot \text{mol}^{-1})$$

- Faradayova konstanta

$$m = \frac{M_m}{F \cdot \nu} \cdot Q$$

$$m = \frac{M_m}{F \cdot \nu} \cdot I \cdot t$$

m_0 ... hmotnost iontu

m ... hmotnost vyvolané látky

ν ... mocnost ("mj")

e ... elementární náboj

M_m ... molární hmotnost

Př: Jak dlouho musí probíhat elektrolýza
 CuSO_4 , aby se vyloučilo 0,15 g mědi?
 Při proudu 1,3 A.

$$t = ?$$

$$v = 2$$

$$m = 0,15 \text{ g}$$

$$F = 9,65 \cdot 10^4 \text{ C/mol}$$

$$I = 1,3 \text{ A}$$

$$M_m = 63,54 \text{ g/mol}$$

$$m = \frac{M_m \cdot I \cdot t}{v \cdot F}$$

$$t = \frac{m \cdot v \cdot F}{M_m \cdot I} = \frac{0,15 \cdot 2 \cdot 9,65 \cdot 10^4}{63,54 \cdot 1,3} = 350,48 \text{ s} = 5,84 \text{ min}$$

$$\underline{\underline{t = 6 \text{ minut}}}$$

* ... obě hmotnosti jsou v gramech ..

ú 5/110 (116)

$$m_{\text{Ag}} = 108 \text{ g} \quad \nu = 1$$

$$M_m = 108 \text{ g}$$

$$m = \frac{M_m \cdot Q}{\nu \cdot F}$$

$$Q = \frac{m \cdot \nu \cdot F}{M_m} \Rightarrow \underbrace{\frac{m_{\text{Ag}} \cdot 1 \cdot F}{M_m(\text{Ag})}} = \frac{m_{\text{Cu1}} \cdot 1 \cdot F}{M_m(\text{Cu})} = \frac{m_{\text{Cu2}} \cdot 2 \cdot F}{M_m(\text{Cu})}$$

$$\frac{m_{\text{Ag}}}{M_m(\text{Ag})} = \frac{m_{\text{Cu1}}}{M_m(\text{Cu})}$$

$$m_{\text{Cu1}} = \frac{m_{\text{Ag}} \cdot M_m(\text{Cu})}{M_m(\text{Ag})} = 64 \text{ g}$$

$$m_{\text{Cu2}} = 32 \text{ g} \quad (\text{dvojnasobný náboj, poloviční hmotnost})$$

4' 6

$$C = 100 \mu\text{F} = 100 \cdot 10^{-6} = 10^{-4} \text{ F}$$

$$d = 10^{-4} \text{ mm} = 10^{-4-3} = 10^{-7} \text{ m}$$

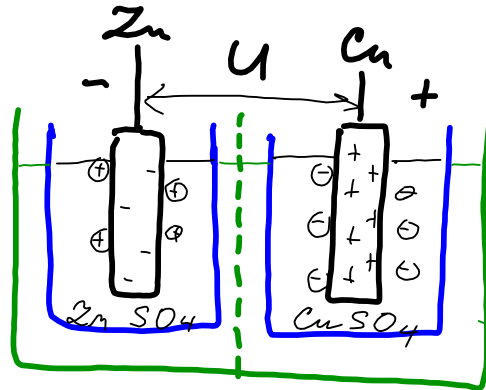
$$\epsilon_r = 10 \quad \epsilon_0 = 8,85 \cdot 10^{-12} \text{ C}^2 \text{ N}^{-1} \text{ m}^{-1}$$

$$C = \epsilon \frac{S}{d} = \epsilon_r \cdot \epsilon_0 \cdot \frac{S}{d}$$

$$S = \frac{C \cdot d}{\epsilon_r \cdot \epsilon_0} = \frac{10^{-4} \cdot 10^{-7}}{10 \cdot 8,85 \cdot 10^{-12}} = \frac{10^{-11}}{10^{-11} \cdot 8,85} =$$

$$= 0,11 \text{ m}^2$$

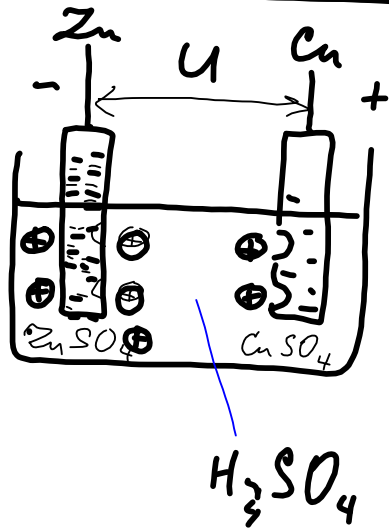
Getvanný člunek

na porobku elektrody vzniká
elektroda dvojstrana

po zapracovaní do jedného člunku
vzniká Daniellův člunek

Voltný člunek

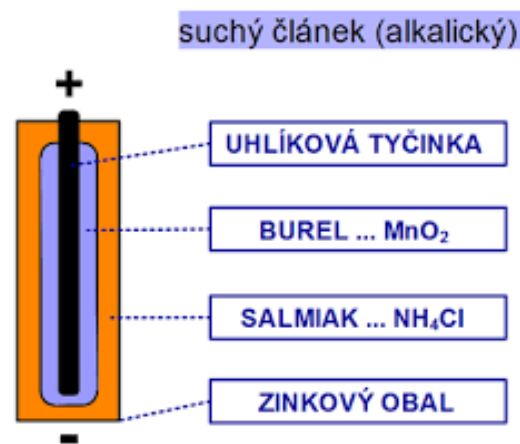

$Zn, Cu, H_2SO_4 \dots U \doteq 1V$

Suchý článek

$$U \approx 1,5 \text{ V}$$

(energie chemických
vazeb se mění v energii
elektrickou)

Akumulátory
(proces může probíhat
i opačně - nabíjení)

$$U = 1,2 \text{ V}$$

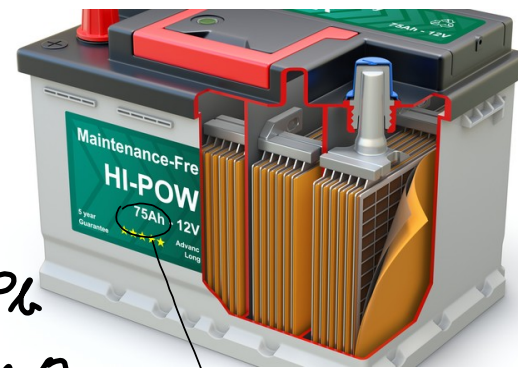
Olověný akumulátor
 elektrody $PbSO_4$
 elektrody H_2SO_4

nabíjení K: redukce na vod. Pb

A: oxidace PbO_2

roste hustota elektrolytu

vybíjení - opevnění proces
 napětí článků 2V

kapacita

galvanický článek

roven: $n \times Pb \Rightarrow 2e^- (PbSO_4)$

$$Q = 40 A \cdot h = 40 \cdot 3600 C$$

$$N = ?$$

$$N = \frac{Q}{2e} = \frac{40 \cdot 3600}{2 \cdot 1,6 \cdot 10^{-19}}$$

$$\Delta m = N \cdot m_0 = \frac{40 \cdot 3600 \cdot 96}{2 \cdot 1,6 \cdot 10^{-19} \cdot 6,022 \cdot 10^{23}} =$$

$$m_0 = m_S + 4 \cdot m_O$$

$$m_Pb = \frac{64}{N_A} g \quad m_O = \frac{16}{N_A} g$$

$$m_0 = \frac{3^2 + 64}{N_A} = \frac{96}{N_A} =$$

$$= \frac{96}{6,022 \cdot 10^{23}} g$$

El. proud a fyzika

- ionizace - oddělení elektronů z atomů

- přechodami molekul

- páření

- vychylenými ionty

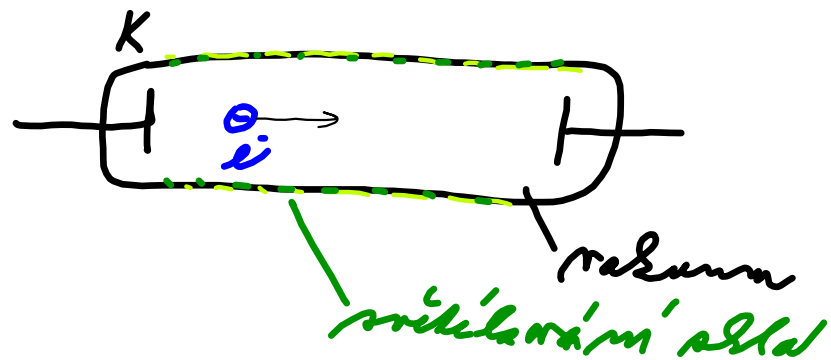
- rekombinace (zářivé ionty)

... dochází k dodání
ionizační energie

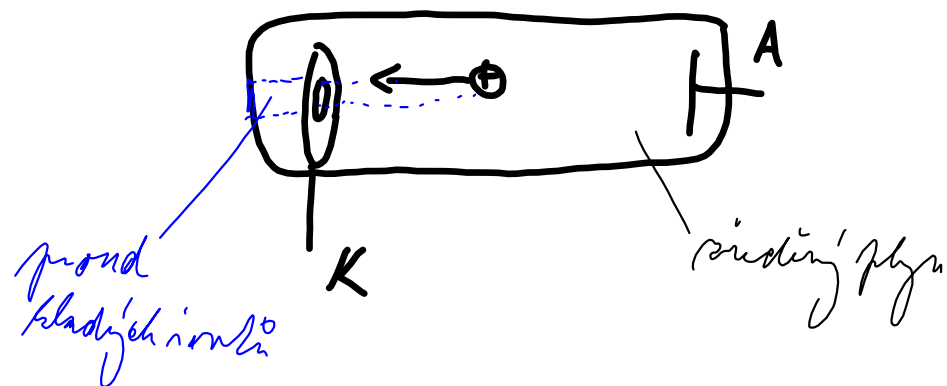
vedení el. proudu a fyzika - výboj a fyzika

uravňovací tyč - proud prochází
75 dlna pítomosti
ionizátorem

pozn. Katodová zářivka - proud elektronů

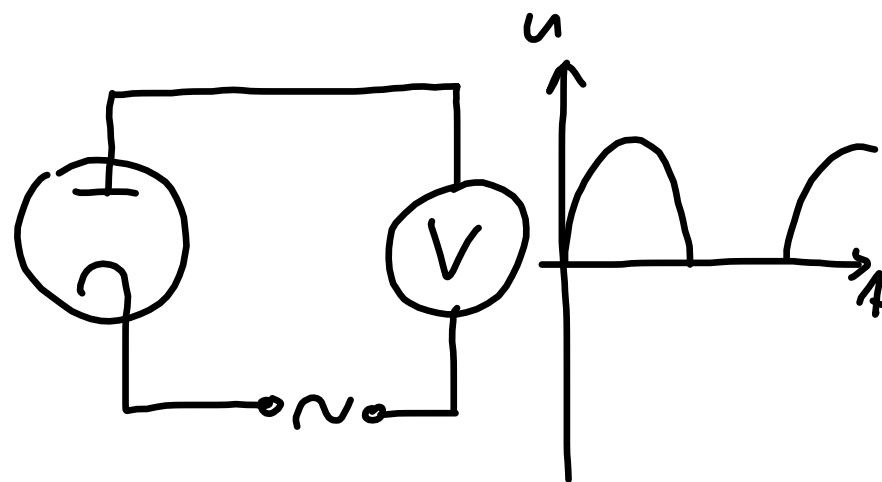
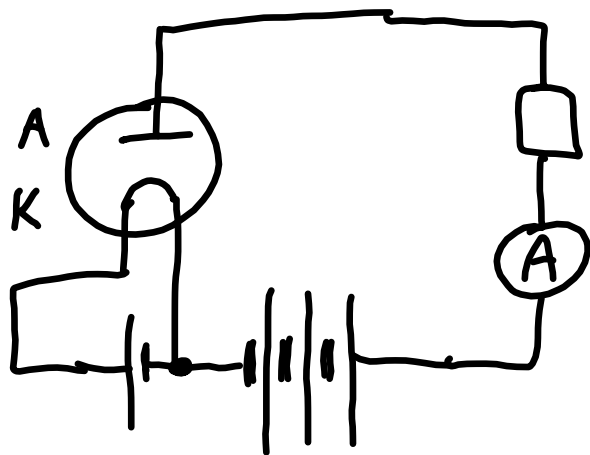
Kanálková zářivka

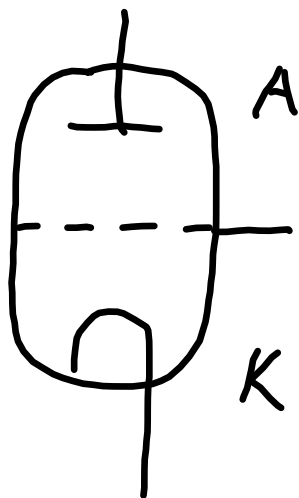
Elektrony d. proud ve vákuu

Termoevise elektroni (elektronový "mraz" nad porchem elektrony)

Dioda - elektrona se dvěma elektrod.

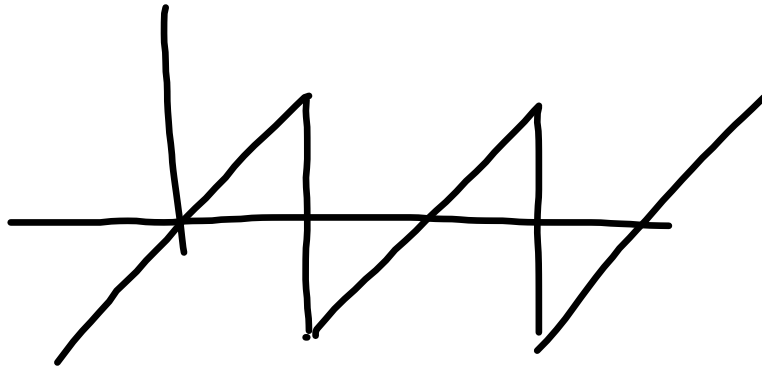
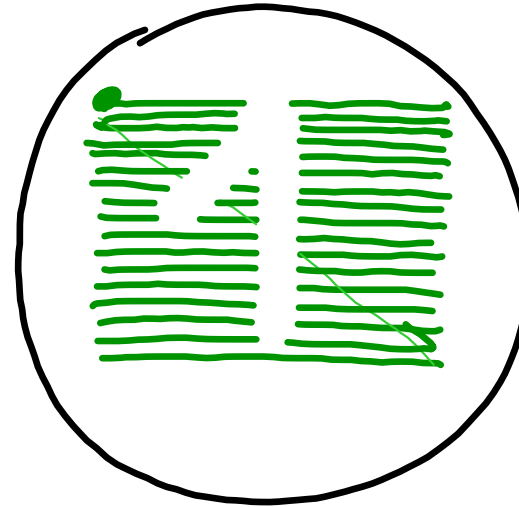
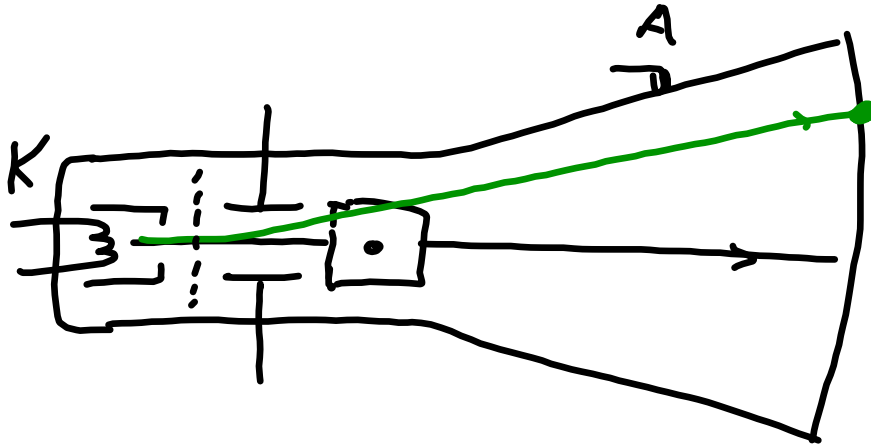

Trioda - trielektrody - posilovač

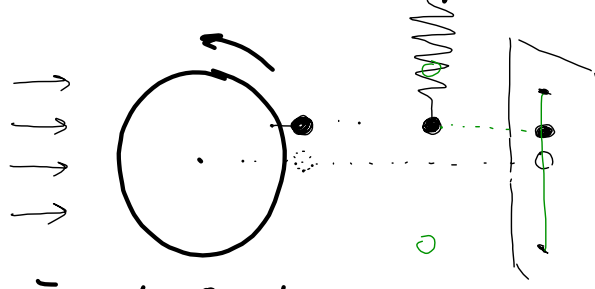
uvědomění (údiel napeti pro
ovládání proud)

Obrazovka

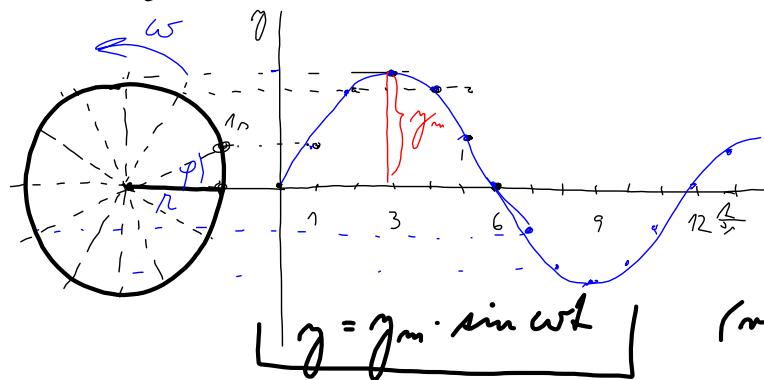

Harmonický oscilátor

- kmitá stejně, jako přímik rovnoměrného pohybu
 lhostupného bodu po kružnici do příslušného směru.

časový průběh

$$y = y_m \cdot \sin \omega t$$

(v čase $t=0$ $\varphi=0$)

$$v = y_m \omega \cdot \cos \omega t$$

$$a = -a_0 \cdot \sin \omega t$$

$$a = -\omega^2 \cdot y_m \cdot \sin \omega t$$

$$a = -\omega^2 \cdot y$$

$$y = r \cdot \sin \varphi$$

$$r = y_m \text{ amplituda}$$

$$\varphi \dots \text{ fáze}$$

$$\varphi = \omega \cdot t$$

$$\omega \dots \text{ úhlová frekvence}$$

$$P = i \quad f = 330 \text{ Hz}$$

$$g_m = 0,002 \text{ m}$$

$$a) \quad A = 0,001 \text{ s}$$

$$y = 1,752 \cdot 10^{-3} \text{ m} \approx 1,75 \text{ mm}$$

$$v = -2 \text{ m/s}$$

$$a = -7524 \text{ m/s}^2$$

$$b) \quad A = 1 \text{ s}$$

$$y = g_m \cdot \sin 2\pi f A = 0,002 \cdot \sin 660\pi = 0,002 \cdot \sin 0 = \underline{0 \text{ m}}$$

$$v = \omega g_m \cdot \cos 660\pi = 1,32\pi \cdot \cos 0 = 4,15 \text{ m/s}$$

$$a = 0 \text{ m/s}^2$$

roz. pro $\pi \approx 3,14$ - se musí dyba raději uhlenu' měřít!
mařít!

$$\sin 660 \cdot 3,14 = \sin 2072,4 = -0,868 \quad !$$

$$c) \quad A = 1 \text{ h} = 3600 \text{ s}$$

$$\sin 660\pi \cdot 3600 = \sin 7564424,144 \approx 2 \cdot 10^{-10} > 0$$

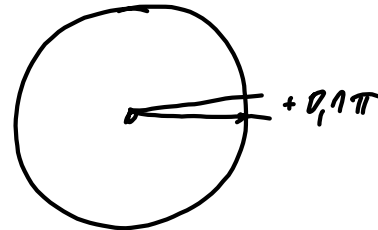
$$A =$$

↑
 podle přesnosti kalkulace

$$\sin 2376000\pi = \sin 0 = 0$$

$$\sin 2376000,1\pi = \sin 0,1\pi$$

$$\text{rozdí} + 0,1\pi$$

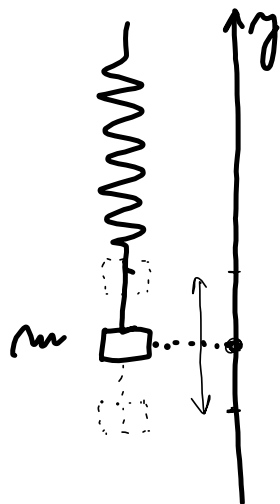

Dynamika kmit. pohybů

- popíšeme sílu, která je příčinou kmitání

Kmitání tělesa na pružině

$$F = -k \cdot y \quad (\text{"-"} \dots \text{síla působí proti směru výchylky})$$

$$F = m \cdot a \quad k \dots \text{tuhost pružiny}$$

$$-k y = m \cdot (-\omega^2 \cdot y)$$

$$k y = m \cdot \omega^2 y \quad / \cdot \frac{1}{y} \quad (y \neq 0)$$

$$k = m \cdot \omega^2$$

$$\omega^2 = \frac{k}{m}$$

$$\omega = 2\pi f$$

$$2\pi f = \sqrt{\frac{k}{m}}$$

$$f = \frac{1}{2\pi} \cdot \sqrt{\frac{k}{m}} \quad (T = \frac{1}{f})$$

$$T = 2\pi \cdot \sqrt{\frac{m}{k}}$$

pozn. - měření času

$$Pz \ 1/34$$

$$m = 10 \text{ kg}$$

$$\Delta y = 15 \text{ cm}$$

$$T = ?$$

$$T_0 = 2\pi \sqrt{\frac{m}{k}}$$

$$T_0 = 2\pi \cdot \sqrt{\frac{10}{654}} = \underline{\underline{0,777 \text{ s}}}$$

$$F = -k \cdot y$$

rovnice pro velikost síly

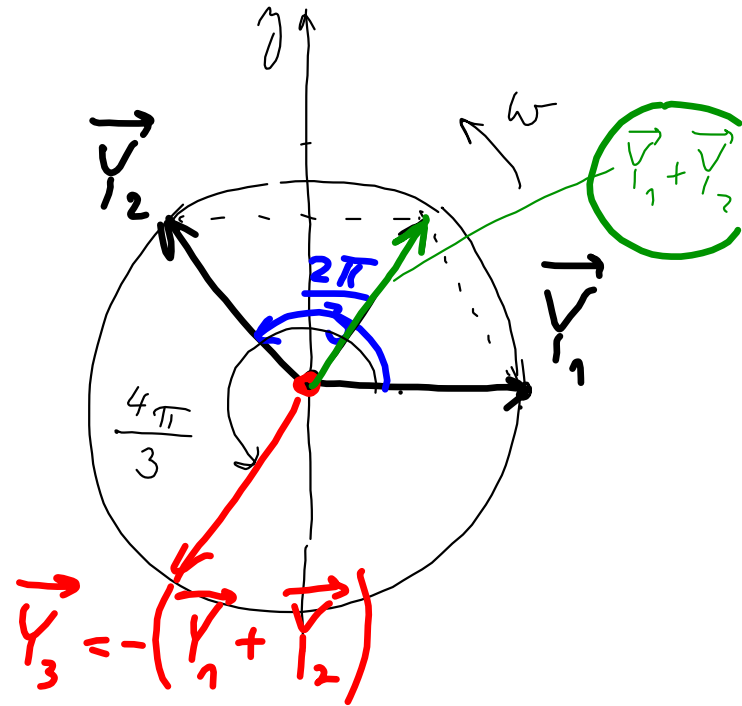
$$F = k|y| \Rightarrow k = \frac{F}{y} = \frac{m \cdot g}{y} = \frac{98,1}{0,15} = 654 \text{ N/m}$$

$$\underline{Pr}: \quad 4/32 \quad \textcircled{y_1 + y_2 + y_3 = 0}$$

$$y_1 = y_m \cdot \sin \omega t$$

$$y_2 = y_m \cdot \sin \left(\omega t + \frac{2\pi}{3} \right)$$

$$y_3 = y_m \cdot \sin \left(\omega t + \frac{4\pi}{3} \right)$$

PF: $m = 20 \text{ g}$ $g = 10 \text{ m/s}^2$

$$\Delta l = 7 \text{ mm}$$

$$\underline{z_a = 21 \text{ cm}}$$

$$E = ?$$

$$E = E_{\text{pmac}} = \frac{1}{2} k y_m^2$$

$$(F = k y)$$

$$F = k \cdot \Delta l$$

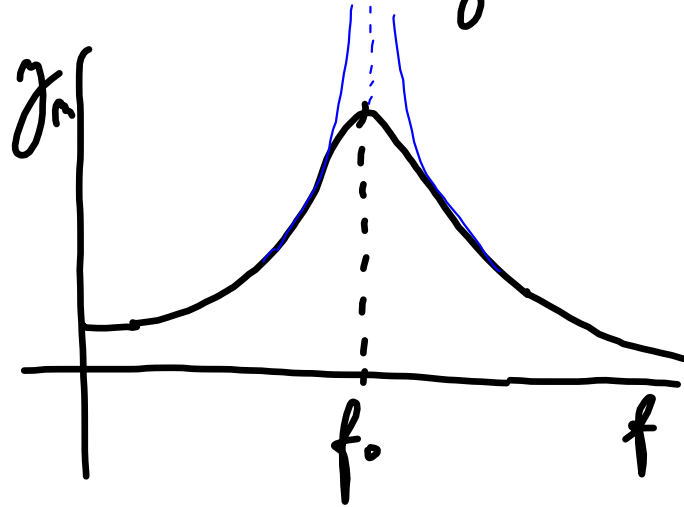
$$k = \frac{F}{\Delta l} = \frac{m \cdot g}{\Delta l} = \frac{0,02 \cdot 10}{0,007} = \frac{200}{7} = 28,57 \text{ N/m}$$

$$E = \frac{1}{2} k y_m^2 = \frac{1}{2} \frac{200}{7} \cdot 0,21^2 = \frac{100 \cdot 0,021^2}{7} = 0,63 \text{ J}$$

Oscilátor má energii 0,63 J.

Амплитуда (амплитуда ... разбег)

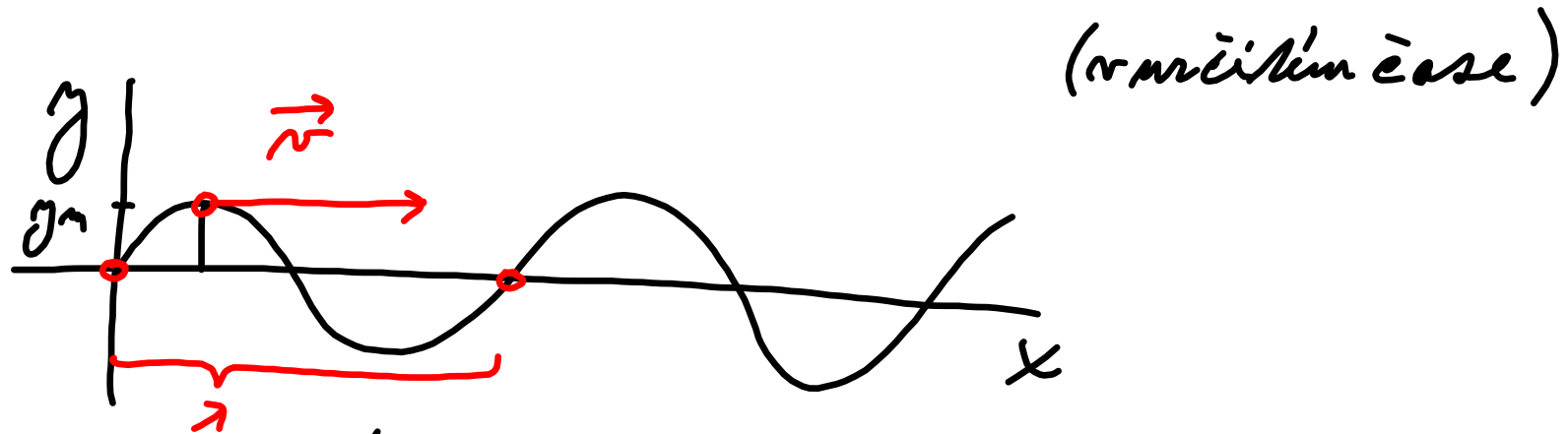
Амплитуда резонанса

Vlnění - postupné

- podélné - oscilátory kmitají ve směru,
kterým se vlnění šíří

- příčné - oscilátory kmitají kolmo
ke směru, kterým se vlnění šíří

v ... fyzická rychlost

λ ... vlnová délka

$$\lambda = v \cdot T \quad \left(T = \frac{1}{f} \right)$$

Pf: $\lambda = ?$

$$v = 340 \text{ m/s}$$

$$f = 435 \text{ Hz} \Rightarrow T = \frac{1}{435} \text{ s}$$

$$\lambda = v \cdot \frac{1}{f} = \frac{340}{435} = \underline{\underline{0,78 \text{ m}}}$$

Nová délka „komorů“ se v duchu
přibližně 0,78 m.

пр. by $y = 2 \cdot \sin(\pi t - 10\pi x)$ метри

$$y = y_m \sin 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda} \right)$$

$$y = y_m \sin 2\pi f \left(t - \frac{x}{v} \right)$$

$$y_m = 2 \text{ м}$$

$$v = 0,1 \text{ м/с}$$

$$T = 2 \text{ с}$$

$$\lambda = \frac{1}{5} \text{ м}$$

v: $y = 2 \cdot \sin 2\pi \left(\frac{t}{2} - 5x \right)$

$$y = 2 \sin 2\pi \left(\frac{t}{2} - \frac{x}{\lambda} \right)$$

$$y = 2 \sin 2\pi \frac{1}{2} (t - 10x)$$

$$2 \sin 2\pi \frac{1}{2} \left(t - \frac{x}{\frac{1}{10}} \right)$$

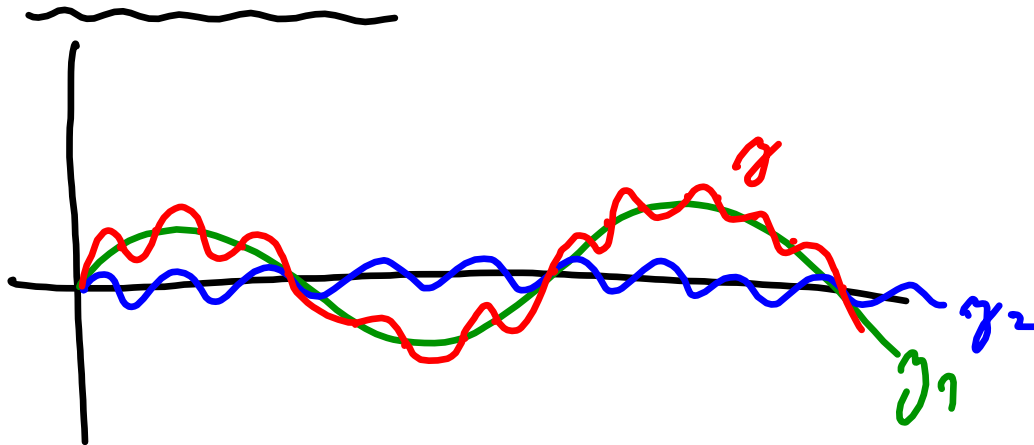
$$10x = \frac{x}{v}$$

$$v = \frac{1}{10} = 0,1 \text{ м/с}$$

мапи. $y = \frac{\sin(t-x)}{10}$

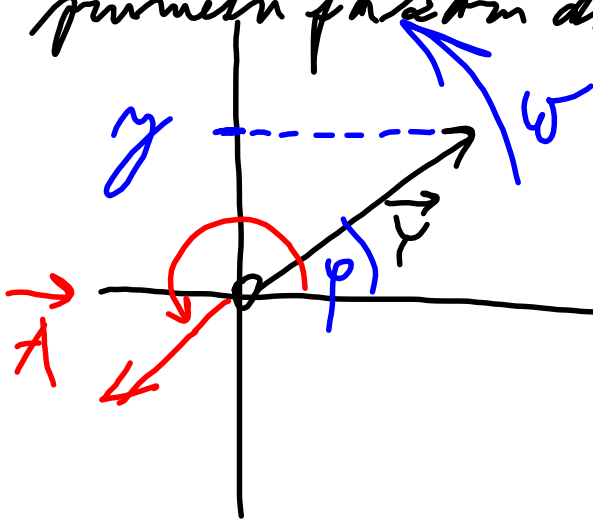
Interference vlnění - skládání vlnění

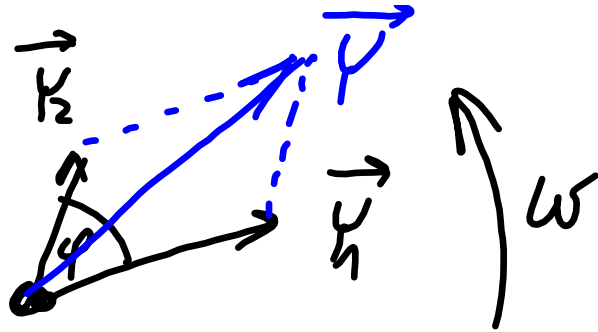
$$y = y_1 + y_2$$
$$y_1 = y_{m1} \cdot \sin 2\pi \left(\frac{t}{T_1} - \frac{x}{\lambda_1} \right)$$
$$y_2 = y_{m2} \cdot \sin 2\pi \left(\frac{t}{T_2} - \frac{x}{\lambda_2} \right)$$

posn. fázor ... časový vektor viz Vltab 2013
 počátek v poč. systému souřadnic
 velikost je rovna max. hodnotě popisování vel.
 Otáčí se kolem počátku úhlovou rychlostí
 rovni úhloví funkci popisování veličiny
 (popisovanou veličinou musí být vychýlen harmon.
 osc., rychlost, rychl., hodnota stúd. napětí,
 proud)

okamž. hodnota popisování veličiny je rovna
 průmětu fázoru do svislého směru.

viz Vllab 2013

$$\varphi = \varphi_2 - \varphi_1 \quad (\text{pre koherentn\u00e1 vln\u00e1m, (bezd\u00e9n\u00e9m) \\ \text{je konstantn\u00e1})$$

Interferenci\u00e1 se m\u00edra vln\u00e1m

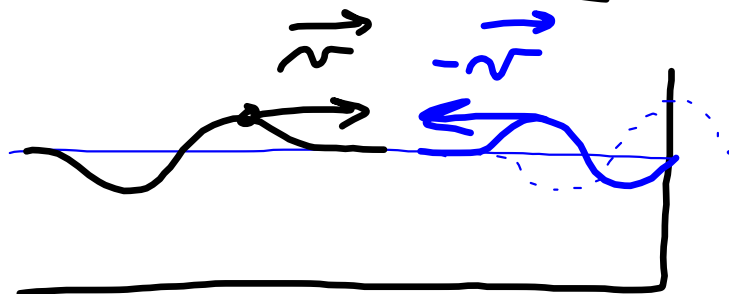
resit\u00eda (zemsit\u00e1): pro $\varphi_2 - \varphi_1 = k\pi$ ($\Delta x = k \cdot \lambda + \frac{\lambda}{2}$)

resit\u00eda: pro $\varphi_2 - \varphi_1 = k \cdot 2\pi$ ($\Delta x = k \lambda$)

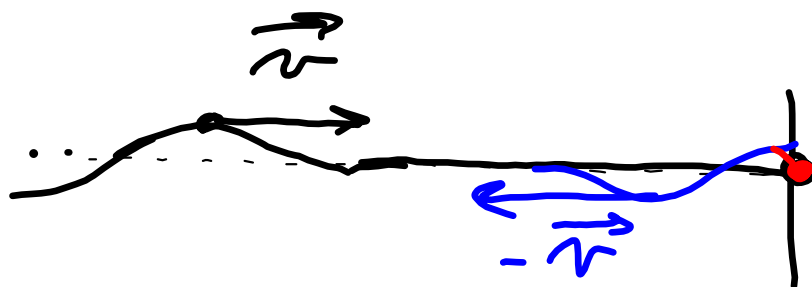
Koherentní vlnění - pro všechny body
je konstantní dráhový rozdíl ... raději
pro dané dva body je konstantní fázový
rozdíl.
- nebo: pro dvě koherentní vlnění platí,
že mají shodnou v, f, λ .

odras plnění

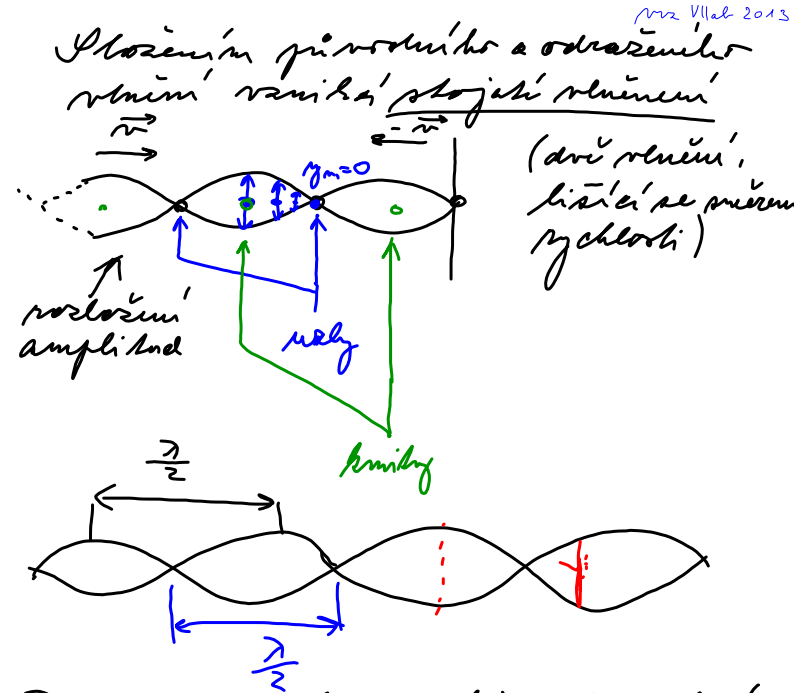
viz Vlab 2013

bez změny fáze

se změnou fáze ($0 \rightarrow \pi$)

Př: Rezonanční se zesilují např. rezonanční
vlnění - vzniká stojaté vlnění.
Spočítejte frekvenci rezonančního
průhonu ve vzduchové nádobě
o délce 9 cm. (rychlost zvuku je $v = 340 \text{ m/s}$.)

$\frac{\lambda}{4} = 0,09 \Rightarrow \lambda = 0,36 \text{ m}$

$\lambda = v \cdot T = v \cdot \frac{1}{f}$

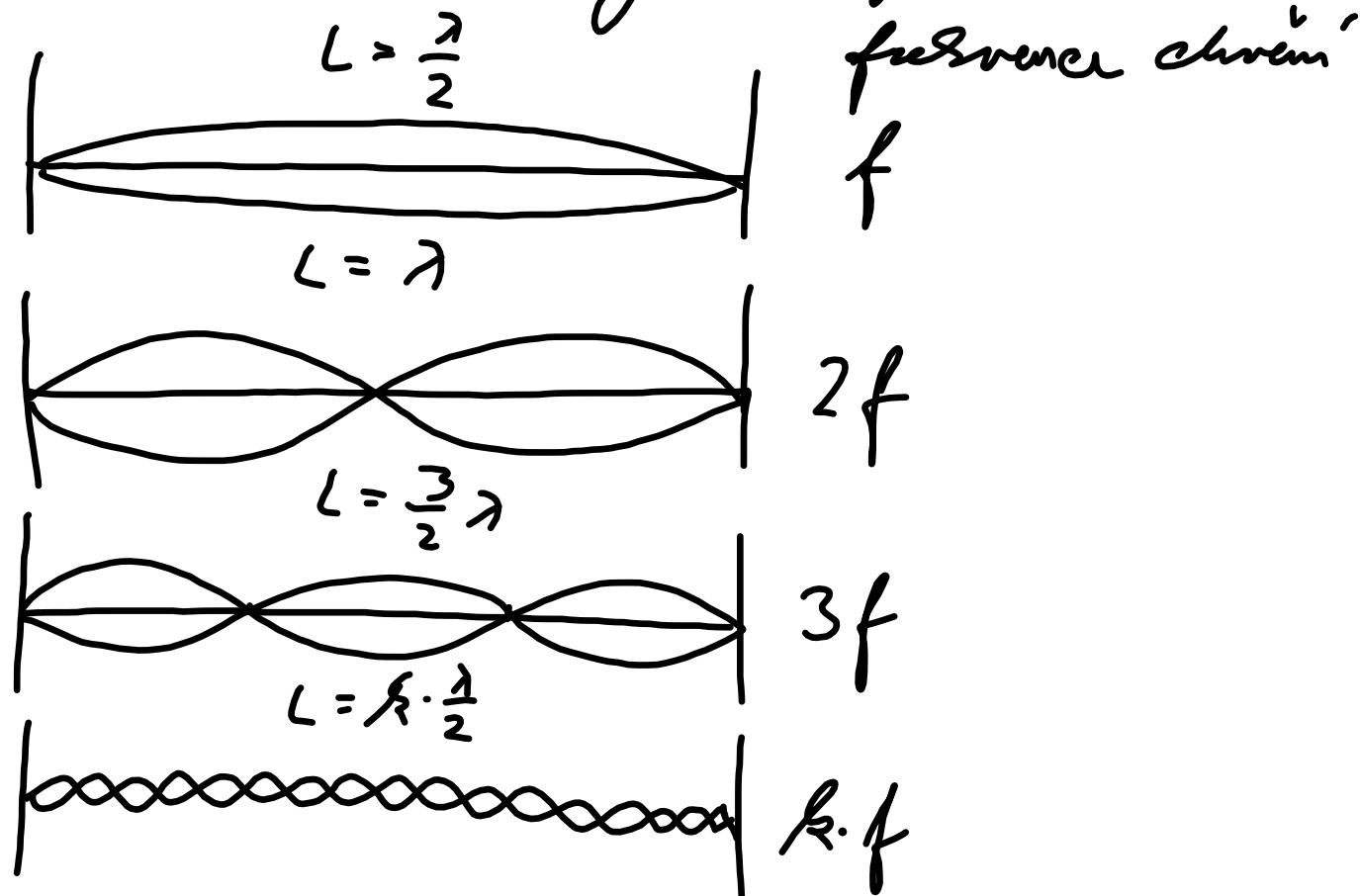
$\lambda = \frac{v}{f}$

$f = \frac{v}{\lambda} = \frac{340}{0,36} = \underline{\underline{944 \text{ Hz}}}$

Frekvence rezon. průhonu je 944 Hz
(měřením jsme zjistili frekvenci 880 Hz)

viz Vllab 2013

Chvění (struny délky L)

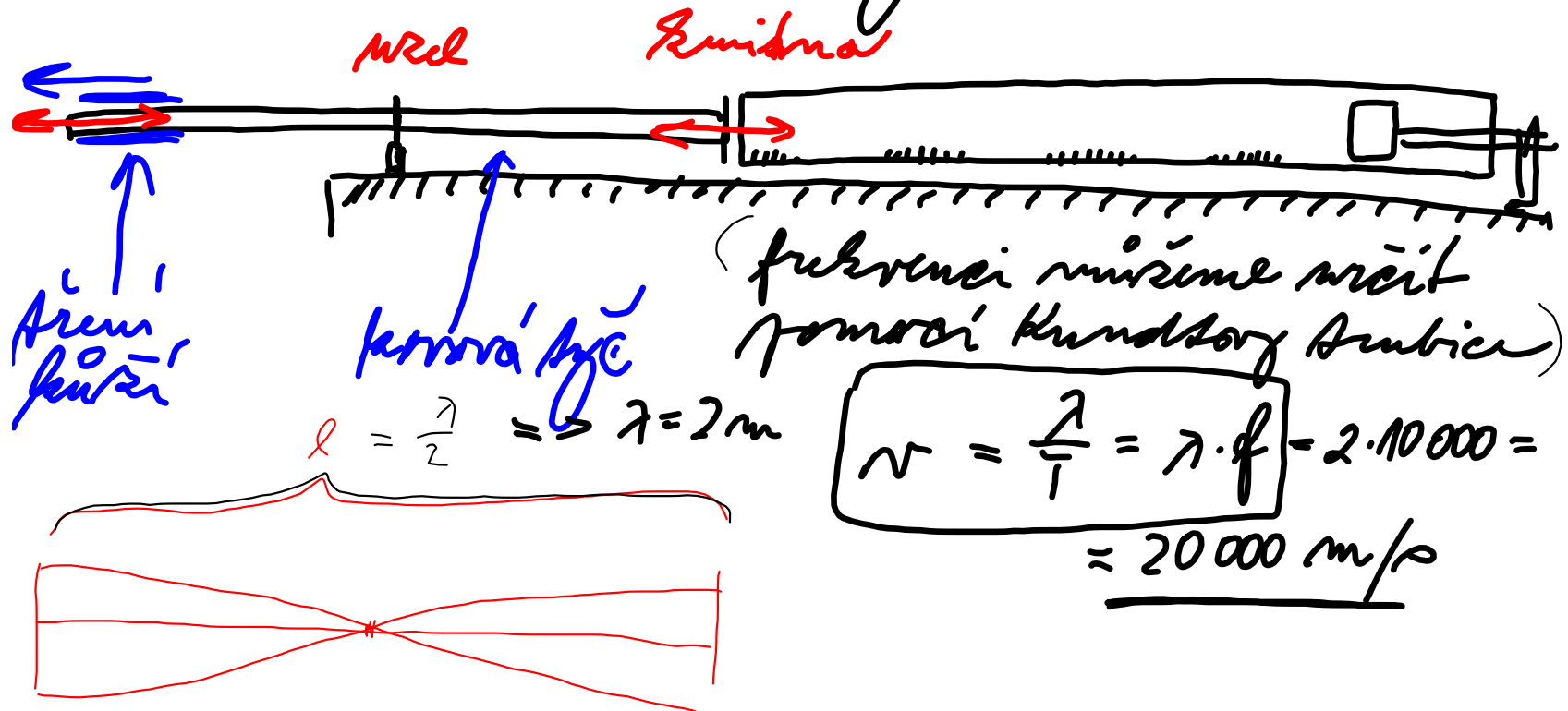

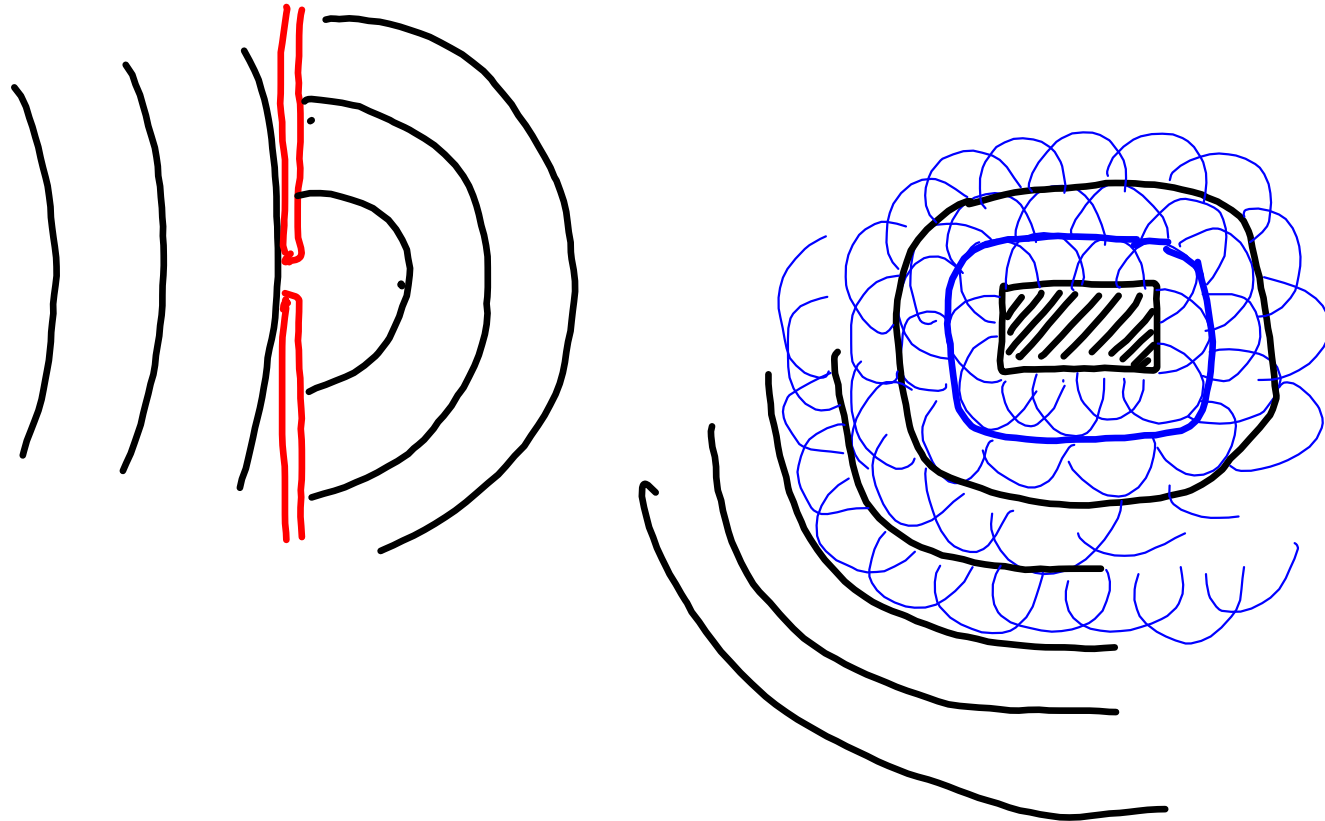
Dů 9/1 (prostudujte příklad)

viz Vlab 2013

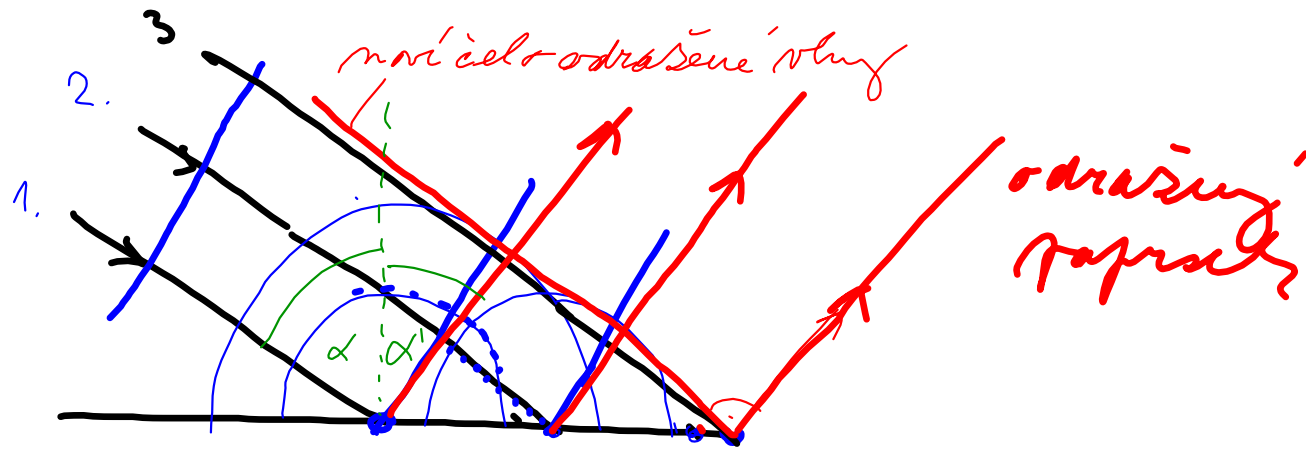
Př: Metrová tyč je uprostřed upevněna do stativu a po rozechvěním přímým vydatím tónu o frekvenci 10 kHz. Spočítejte rychlost zvuku v materiálu tyče.

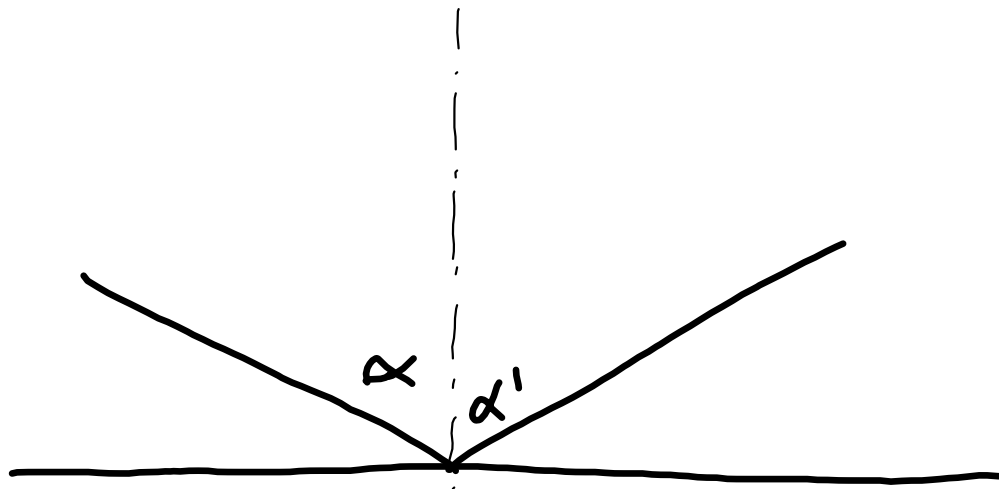
Huygens's principle
⋮

Odraza a lom

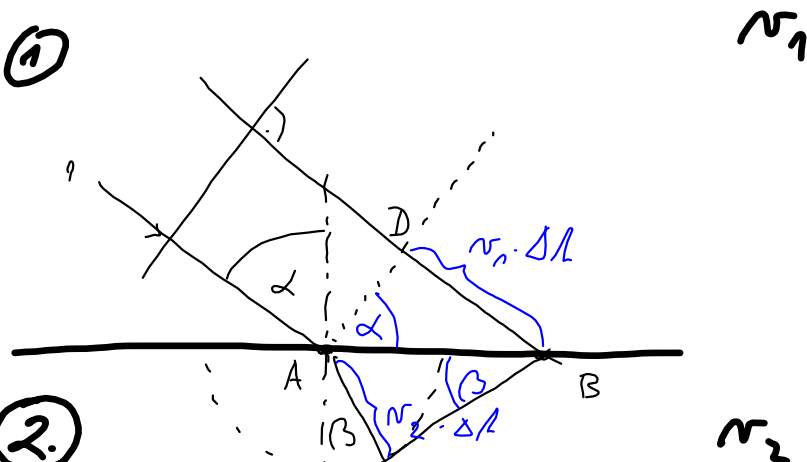

$\alpha = \alpha'$ ... úhel dopadu je roven úhlu odrazu

Práhon lómu

①

②

práhedí

lómenný zápasok

$$n_1 > n_2 = \alpha > \beta$$

$$\frac{\sin \alpha}{\sin \beta} = \frac{n_2}{n_1} = n$$

|
index lómu

Ději při přenosu zvuku

- zdroj, prostředí, přijímač -
 ve kabině akustika - fyziologická (klas. stud. o.)
 - hudební (proba hudby)

periodické zvuky - hudební ... tóny
 neperiodické " - hluk, šum
 tón

fyz. veličiny	subjektivní popis
$f_1, f_2, \dots$	výška; barva

relativní výška soum $f_2 = 2$ intervalů "interval oblasť" $(\frac{f_2}{f_1} = \frac{2}{1})$
 rozdělím oblasť na 12 intervalů
 vzniknou soum hudební stupnice

f_0 f_1 f_2 f_3 f_4 f_5 f_6 f_7 f_8 f_9 f_{10} f_{11} f_{12}
 c • d • e f • g • a • b c

$$\frac{f_{12}}{f_0} = 2 \quad f_1 = f_0 \cdot q \quad \frac{f_{12}}{f_0} = \frac{f_0 \cdot q^{12}}{f_0} = 2$$

$$f_2 = f_1 \cdot q = f_0 \cdot q^2$$

$$\vdots$$

$$f_{12} = f_0 \cdot q^{12} \quad \dots \text{komponování ladění}$$

$$q = \sqrt[12]{2}$$

aⁿ ... f = 440 Hz (mezinárodní dohoda r.r. 1953)

Elektrina a magnetismus

Magnetismus - operování železa (prima)

http://v.smid.sk/notebook/fqa_2016-.pdf

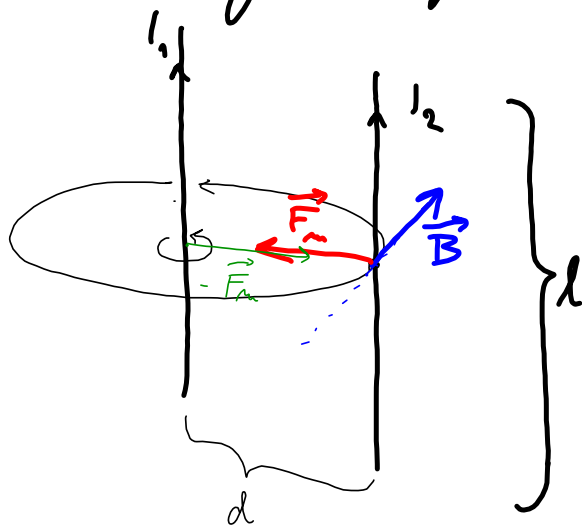
Stacionární magnetické pole

$$F_m = B \cdot l \cdot \sin \alpha$$

$$B = \frac{F_m}{l \sin \alpha} \quad [B] = \text{N} \cdot \text{A}^{-1} \cdot \text{m}^{-1} = \text{T} \quad (\text{tesla})$$

Vzájemné působení dvou rovnob. vodičů

$$F_m = k \frac{I_1 \cdot I_2}{d} \cdot l$$

$$k = \frac{\mu}{2\pi}$$

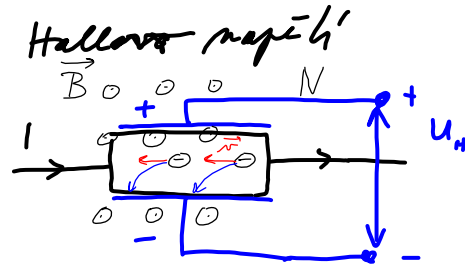
μ ... permeabilita prostředí

$$\mu_0 = 4\pi \cdot 10^{-7} \text{ NA}^{-2} *$$

$$\mu = \mu \cdot \mu_0$$

$$F_m = \frac{\mu}{2\pi} \cdot \frac{I_1 \cdot I_2}{d} \cdot l$$

Dů: definice jednotky 1A* 6.2. ↓ 20

Látky v magnetickém poli

Látky - spinový magnetický moment:

-magnetický $\mu_r < 1$ diamagnetické
(Au Hg Cu ..)

-nemagnetický $\mu_r > 1$ paramagnetické
(Pt Al ..)

$10^2 - 10^5$ $\mu_r \gg 1$ feromagnetické
látky (Fe Co Ni)

magnetický $\mu_r = 8000$

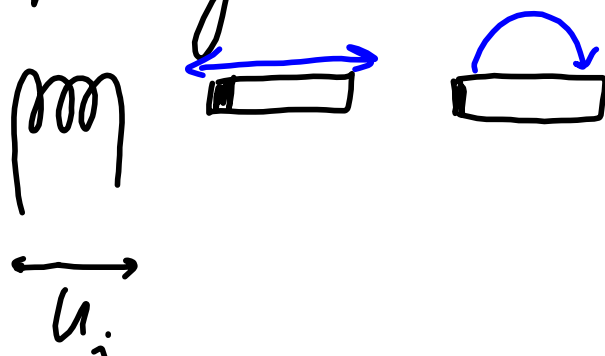
$T > T_c$ - Curieova teplota (Fe ... 770°C)

$T > T_c$ - feromagn. látka $\rightarrow$ paramagn.

20/2/20

mutacionárny magnetický pole (časová premena)

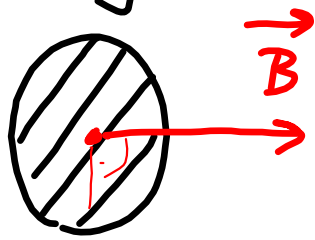
- pokusy:

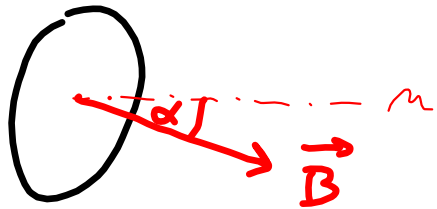
mutacionárny magn. pole je prôčinnou
 vzniká indukovaný elektrický pole
 a tento jeť nasývané elektromagnetická
 indukcia.

Na konciach cievky vzniká indukovaný
 elektromotórny napätí U_i a uzavřeným
 obvodom prechádza indukovaný proud!

magnetische Induktion Φ (jeweils weber Wb)

$$\Phi = B \cdot S$$

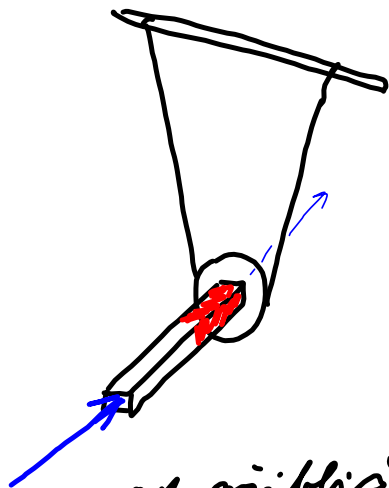

$$\Phi = B \cdot S \cdot \cos \alpha$$

27 ↓ 2 20

$$\dots \mathcal{U}_i = - \frac{\Delta \Phi}{\Delta t}$$

Leusur palkon : (d. u. "kniim")

Indukovaný elektrický
proud má takový směr,
že svým magnetickým
účinkem působí proti
změně, která jej vyvolala.

... od přiblížení cíle se
magnetka se vodorovně
krouží odpruží
... k vzdalování cíle se
magnetka se krouží
přiblíží